

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Unirea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 50 Lei
Pe 6 luni . . . 26 Lei
Pe 3 luni . . . 14 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 3 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

† Dr. Vasile Lucaciu

Biserica unită în România întregită.

Notițe marginale la câteva observații pentru ziua de azi ale dlui N. Iorga
de *Un tinăr Român unit*.

— Două articole. —

II.

D. N. Iorga zice, că dela revoluția franceză încoace catolicismul, mai bine zis „Roma papală”, s'a rezemat mai ales în Habsburgi. Monarhia austro-ungară era o confesiune, nu un stat, zice dsa. Adevărat, că unitatea religioasă a contribuit mult la menținerea aceluia imperiu, cu toată eterogeneitatea elementelor din care era compus, dar nu e mai puțin adevărat, că catolicismul, deci și „Roma papală”, nu se poate identifica cu cutare sau cutare formațiune politică, veche sau nouă. E e iluzie, deci, să credem, că această perfectă organizație universală a fost sprijinită exclusiv de cei mari și tari, deci de Habsburgi în vremea lor.

Franța republicană a făcut și face mai mult pentru catolicism decât au făcut toți Habsburgii la oaltă timp de 700 de ani și mai bine. Ea singură a susținut și susține — cum de altfel numai „Roma papală” mai face acest lucru — un admirabil seminar de misiuni catolice. Unde și când au făcut Habsburgii cei atât de catolici așa ceva?! Catolicismul francez e mai simpatic și mai impunător și din motivul, că a resistat victorios tuturor vijeliilor deslanțuite cu atâta sălbătăcie de diferite partide politice: hughenoti, revoluționari, republicani, atei, separatiști, liber ougetători etc. etc.

Dar, să nu ne facem apologetii catolicismului francez, și cu atât mai puțin ai întregului catolicism, deoarece această religie universală își are apărătorii săi cu mult mai chieși decât noi cei câțiva preoți grupați în jurul acestei foi. Cine-i caută, li găsește.

În ce ne privește pe noi, pe Români uniți, e adevărat și ceea ce spune mai departe d. Iorga, că anume cercuri politice dela Budapesta și Viena — nici când însă „Roma papală” care ne-a apărut și ne apără și acum ritul cu o stăruință vrednică de cetatea eternă — considerau biserica noastră ca un purgator prin care au să treacă sufletele spre paradisul bisericii latine. Acesta era, în adevăr, un mare pericol național pe vremuri. Impotriva acestui pericol luptau cu toată energia bravii noștri Arhieri. E atât de înduioșător să recitim și astăzi cuvintele istoriografului nostru Samuil Micu care, vorbind despre episcopul Atanasie Rednic, scrie: „Nu suferia el neci în hainele bisericești, neci în ținuturile, neci în orice altceva latinizație”. E de bană seamă și acesta un mare merit al arhierilor noștri de a fi păstrat ritul oriental în toată puritatea sa desăvârșită. Și ca să amintim și de concepția dominantă astăzi în biserica noastră, cităm frumoasele cuvinte ro-

stite de I Preasfinția Sa mitropolitul Vasile Suciul la 15 Noembrie 1919 înaintea M. Sale Regelui la Sinaia, cu prilejul punerii jurământului de fidelitate, că „biserica unită, formată și ea, întocmai ca poporul, din trupul Răsăritului și din sufletul Apusului, va ținea cu scumpătate la această fire a sa și mergând pe căile bătute, acum larg deschise, va revărsa și pe viitor lumina din Apus”. Trebuie declarații mai categorice și mai deplin lămuritoare decât acestea?!

Că credincioșii români uniți nu vedeau cu ochi buni participarea unor fețe bisericești ale noastre la conferențele sau consfăturile episcopale ungurești, e prea adevărat. S'au și ridicat numeroase proteste în această privință. Nici nu participau ei cu dragă inimă la aceste conferențe, consfătuiri, congrese catolice ungurești ș. a. Ei se duceau din datoria ce o aveau ca șefi ai bisericii românești unite de a-și spune cuvântul lor și de a apăra biserica lor mai întâiu în acele adunări, unde se puneau la cale atâtea proiecte de legi și alte lucruri însemnate. Deci nu de voie, ci de nevoie. — Dacă episcopatul român ortodox ar însemna în viața publică a țării noastre ceea ce era episcopatul catolic în fosta monarhie și dacă episcopatul ortodox ar avea și el „conferențe”, „congrese” etc. etc. și ar invita și pe episcopii noștri uniți, eu cred, că acești episcopi n'ar refuza să participe ori de câte ori ar simți, că au datoria s'o facă. Durere însă, în România noastră asemenea lucruri sunt necunoscute.

În ce privește, în sfârșit, educația clericilor români în seminariile catolice străine, nouă nu ni-e rușine de ea. Chiar clericii români din seminariile ungurești și austriace au devenit cei mai îndârjiți luptători români. Să ne gândim bine, ce repercusiune favorabilă sentimentului românesc a produs mai anii trecuți în inimile clericilor noștri uniți, când 15 inși dintre ei au fost eliminați din Seminarul unguresc din Oradea mare, fiindcă au refuzat să vorbească laolaltă ungurește, iar altădată n'au voit să-și pună tricolorul maghiar pe piept. Și acești clericii români, al căror ideal era părintele Dr. Vasile Lucaciu, intransigentul luptător naționalist, să fie tratați „insensibili” față de naționalitatea noastră ca prin factor de viață?

Nu vezi, că le faci o nedreptate, ilustre dle profesor?!

* * *

Dar d. N. Iorga scoicorește și amintiri mai nouă, care ne dor. Dsa e supărat, că un Augustin Bunea și un Ion Micu Moldovanu, al

Azi se așează la Satu-mare spre veșnică odihnă osemintele părintelui Vasile Lucaciu, „leul dela Șişești”, care s'a stins Marșia trecută, în 28 Noembrie c. la vârstă de 70 ani.

Era bolnav de mult și ceica l-au văzut în timpul din urmă erau siguri de apropiatul sfârșit. Vestea morții lui a trecut totuși ca un fior prin inima întregului neam, care în forma unor funeralii naționale îi da astăzi suprema onoare, rezervată numai aceloră dintre fii săi, cari cu adevărat s'au făcut vrednici de dânsa.

Părintele Lucaciu — cum îi ziceau toți — a fost un credincios fiu al bisericii noastre și ca învățacel al Romei papale, parohul Șişeștilor a știut să apere totdeauna, cu toată căldura sufletului său, importanța deosebită a unirii noastre religioase cu Roma, fiind un convins apostol al acestei idei. Căsătorindu-se, el n'a putut să urce, nici chiar sub era română, înălțimea unui tron arhieresc, dar cuvântul său avea totuși, pretutindeni, încrederea și greutatea cum numai puținii dintre arhieri au avut-o. Activitatea lui ca slujitor al altarului, ca apărător al legii noastre unite și — ce este poate mai însemnat — ca fiu diplomat, care a știut să pătrundă și să-și impună părerea chiar și în situații dificile, părintele Vasile Lucaciu și-a asigurat o pagină foarte frumoasă în analele bisericii noastre, care în fața gropii sale deschise își pleacă azi steagul îndoliat, cu multă durere.

Dar oricât de mult a însemnat acest fiu al Sătmăruului pentru biserica noastră, numele său a ajuns pe buzele tuturor — ca să nu zicem aproape legendar — fiind încă în viață, cu deosebire prin activitatea sa neobosită și neînfricată de pe terenul vieții noastre naționale. Meritele sale de pe acest teren le știe lumea întreagă și dacă „doamna lui Lucaciu” a putut să răscolească sufletul românesc al unei întregi generații, aprinzând în el focul sacru al iubirii de neam, faptele lui l-au înscris pentru totdeauna în istoria politică a neamului nostru de dincoace de Carpați. Și dacă astăzi, în semn de recunoștință i-se fac funeralii naționale, înseamnă că poporul român a știut să aprecieze la justa lor valoare luptele și jertfele acestui falnic reprezentant al sufletului românesc: hotărât, neînfricat și sigur de învingere.

Convins aderent al Romei papale, și înflăcărat apostol al neamului, — așa a fost părintele Vasile Lucaciu! Și dacă am subliniat inadins aceste însușiri, arătând cât de perfect am putut ele să se înfrățescă într'ânsul, este pentruca, măcar în fața sicriului său, să amutească calomniile celorce îndușnesc să mai conteste și azi sentimentele naționale ale bisericii noastre.

Oameni ca Vasile Lucaciu nu pot să răsară de pe meleagurile unei biserici, al cărei suflet se hrănește din mocirla trădării de neam! Memnise invabit!

căror românism nu-l contestă de altfel, căutau mai bucurosi societatea preoților catolici din București decât a celor ortodocși. În adevăr, ne spune dsa, acești distinși preoți ai noștri n'au fost niciodată la mitropolitul-primat. Dsa ne-o spune, și noi îl credem. Nu cunoaștem toate amănunțele acestor chestiuni delicate, în consecință nu ne putem pronunța în cauză. Un lucru însă trebuie să se știe de orișicine: Când venia Augustin Bunea și Ion Mică Moldovanu la București, nu venia oricine. Cel dintâiu a fost trrâmbița fermecată a tuturor aspirațiilor noastre naționale din timpul din urmă. Al doilea era cunoscut, prețuit și iubit în întreg Ardealul. Mai mult, ei erau și membri ai Academiei Române — și ce membri! —, deci aveau atâtea calități, încât ar fi vrednic să fie chemați și invitați și de anume cercuri dela București. Nu s'a făcut. Foarte bine! Ei nu s'au îmbulzit într'o societate, unde toate semnele arată că nu erau doriți, deci n'ar fi avut ce căuta. La ce să se fi dus să bată la uși, cari nu li-s'ar fi deschis, ori, mai știi, poate că le-ar fi rezervat și alte surprize?

Și, în definitiv nu înțelegem să împingem șovinismul național până acolo, încât să privim cu ochi răi pe Români cari stau de vorbă și cu străini onorabili? *De unde această intoleranță, care vine să prescrie cuiva până și societatea ce trebuie să-și aleagă?*

Cu acelaș drept ar putea să-i ceară cineva socoteală și dlui N. Iorga, ce caută la Sorbonna și la Institutul de France, ai căror membri sunt toți străini de neamul și de limba noastră?

Hotărît, astăzi nu se mai poate împiedeca gruparea indivizilor după simpatiile și ideile comune ce posedă, fie acelea sociale, fie religioase, fie științifice, estetice, sau oricum s'ar mai chema. E un drept elementar asigurat de orice constituție și cugetare modernă. — Atunci ce rost au aceste recriminațiuni postume?

Nu-și dă seamă ilustrul profesor, că e în contradicție flagrantă cu ceea ce spunea în întâiul său articol despre intoleranță, că ea e „un semn de sălbătăcie, dela oricine ar veni“?

Dar, dsa mai afirmă și alte lucruri, a căror dovadă nu ne-o aduce și anume, că Roma papală nu se poate sprijini pe altcineva decât pe catolicissima dinastie Habsburg. Dsa vede tot uneltirile „Romei papale“ în ultima aventură politică a celui din urmă Habsburg: încercarea de a reveni pe tronul ungu-resc al exregelui Carol al IV-lea.

Ar face excelente servicii științei și diplomației europene, dovedind, serios, cu acte în regulă, aceste uneltiri meschine. Ni-e teamă însă, că dsa nu cunoaște toate legăturile Windischgrätzilor și Zdravetzilor horthyști cu fosta dinastie de tristă pomenire — precum din frasa ce i-a scăpat referitor la episcopul Prohászka se vede, că nu-l cunoaște pe acest mare îndrumător cultural al catolicismului maghiar.

De aceea să dea voie tineretului român unit să țină și mai departe la „Roma papală“, ca și la aceea a lui Traian, precum au ținut înaintașii lor nemijlociți: Bunea și Moldovanu, iar ceva mai înainte: Cipariu, Petru Maior, G. Șincai și Inochentie Klein.

Un tânăr Român unit.

Din cauzele crizei noastre morale.

În noul volum „Probleme născute după războiu“ al dlui I. D. Barsan, editat și premiat de „Cartea Românească“, se spun câteva lucruri importante și vrednice de reținut despre școala și biserica românească.

Despre școală citează frasa caracteristică din „Patria“ dela Cluj: „Că la noi sunt școli fără școli, școli fără învățători, și învățători fără pregătire“. — Despre biserică spune acelaș

lucru. „Sentimentul religios la noi în țară e mai scăzut ca în toate părțile“ (pag. 133). Ce e drept dsa recunoaște că în alte țări (Franța, Italia, Anglia etc.) nu e atât de scăzut sentimentul religios ca la noi, dar comite imediat o mare greșală, scriind: „Luerul acesta nu provine din faptul că religia catolică e superioară celei ortodoxe“ (ibidem). Întrebăm simplaminte: De unde provine atunci?

Pe pagina următoare se contrazice însuși autorul, zicând: „Nu mai vorbesc de orașe, dar la țară, de ce țăranul nostru nu vine serbătoarea la biserică? De ce în satele cu populație catolică, cum sunt satele de Ciangăi din Moldova, sentimentul religios e puternic și țăranul catolic e legat de biserică? Numai pentru că religia catolică e mai reprezentativă?“ Nu! Răspunde dsa și răspunde greșit. Chiar faptul, pe care-l recunoaște și-l evidențiază și dsa, că clerul catolic din Moldova e la înălțimea chemării sale, pe când cel ortodox nu, arată superioritatea catolicismului, ca forță morală și moralizatoare, față de ortodoxia sterilă și sterilizantă.

Dela congregația noastră din Obreja

aflăm lucruri deosebit de îmbucurătoare. Indemnurile sfinte, venite din locuri atât de înalte, cum este bunăoară și tronul episcopesc al Lugojului, au prins, și suflete curate de cari se găsesc destule pe întinderea provinciei noastre bisericești, suflete atinse de puterea chemării unei vieți mai desăvârșite, au început să iee pe întrecute drumul Obrejei. Congregația noastră de surori de acolo are bucuria deosebită de-a putea să constate, că numărul fetelor cari cer să fie primite în sinul ei, crește într'una.

Cu deosebire *Maramurășul* este din acest punct de vedere un pământ binecuvântat. Cele mai multe dintre tinerele odrasle ale Congregației noastre au venit din părțile acestea, și mai ales din parohia *Bârsana*, a cărei preot, pâr. *Mihail Hotea*, lucrează pentru cauza acestei sfinte idei cu o râvnă vrednică de a fi relevată, pentru a servi ca pildă și altor preoți.

Când încreștăm aceasta cu bucurie și adevărată satisfacție, ținem să mai amintim, că superioritatea Congregației dă cu plăcere toate informațiile referitoare la condițiile de primire și e bine, — dacă nu chiar necesar —, ca înainte de-a porni la drum, fetele să cunoască aceste condiții. Nu ne îndoim deci, că preoțimea noastră va ști să-și facă și în această privință pe deplin datoria.

Revistă bisericească.

Asupra vizitației canonice a pâr. episcop *Alexandru al Lugojului în părțile Petroșenilor*, ținute în zilele de 17—21 Noemvrie, citim în „Gazeta Jiului“ o dare de seamă mai lungă, din care reținem, că Preasfinția Sa a fost primit pretutindeni cu deosebită căldură și însuflețire, contribuind prin această vizitație în mare măsură la consolidarea sentimentului religios în masele mari ale muncitorimei din acest ținut minier.

Între persoanele, cari în Conzistorul apropiat (11 și 14 Decemvrie) vor fi ridicate la rangul de cardinal se dau ca absolut sigure numele Monsegniorului Charost, arhiepiscopul de Rennes și Mgr. Touchet, episcopul D'Orleans. Ambii, deosebit de bine meritați, sunt adevărate glorii ale clerului francez. Se mai vorbește apoi, cu multă probabilitate, de următoarele persoane: Mgr. Locatelli, Nuntiu din Lisabona; Mgr. Bonzano, delegatul apost. din Statele-Unite; Mgr. Tosi, arhiepiscopul din Milano;

Mgr. Reyg Casanova, arhiepiscopul de Teledo; Mgr. Mori, secretarul Congr. Conciliului; și pâr. iezuit Ehrle, profesorul institutului biblic din Roma.

Într'o adresă trimisă tuturor episcopilor, ministerul de culte insistă cu putere asupra *obligamentului de-a catehiza al preoțimii*. „Neimplinirea datorinței de catihet, se spune în ea între altele, nu este numai o greșală de ordin canonic, ci este un mare și neiertat păcat față de sufletul neamului, care prin neglijența aceasta este lipsit de cel mai important element de înălțare și întărire“. — Din partea noastră, ne bucurăm din inimă de aceste sentimente ale dlui Banu și dorind ca ele să fie împărtășite și de colegul său dela instrucție, așteptăm ca măcar pentru proxumul an bugetar să se prevadă cheltuelile necesare pentru asigurarea câte unui post de inspector catehetic de fiecare eparhie.

La Londra a apărut de curând, din poana lordului Halifax, unul dintre șefii anglicanismului, a cărui nume figurează pe copertă alături de acela al cardinalului Mercier, primatele Belgiei, o carte foarte importantă, conținând un Apel la unirea bisericilor. În cercurile înalte ale bisericii anglicane nu numai că nu se mai susține lozinca antipapală: „No pe pery!“, ci se caută, cum dovedește și această carte, cu stăruință căile cari ar putea duce la o unire cu vechea biserică a Romei papale. — Dar până se va ajunge la aceasta, mai este!

În legătură cu *marea întrunire a clerului ortodox din țară*, de care aminteam și în numărul trecut, toate publicațiile acestei biserici au tipărit un apel, prin care clerul este rugat a delega câte 4 preoți de fiecare județ pentru o adunare pregătitoare, care se va ține în curând la București. Aceasta „pentru stabilirea, studierea și discutarea temeinică a chestiunilor ce urmează a se rezolvi și înainta ocârmuitorilor țării“. Pentru alegerea acestor delegați s'a „cerut și obținut învoirea dela șefii ierarhici“. Toate firele acestei mișcări se adună în mâinile prof. universitar Ec. I. Popescu-Mălăești.

Sedințele Sinodului bisericii ortodoxe, la care participă toți chiriarhii, decurg în liniște. Discuțiile privesc chestiunile curente, prezintate spre ratificare din partea Consistorului bisericesc. La ordinea zilei este și un chestionar referitor la reorganizarea parohiilor, la ridicarea situației materiale și morale a preoților și la inspecțiile șefilor ierarhici în eparhiile respective.

Săptămâna politică.

Cu prilejul întrunirii sale de Martia trecută, *comitetul de 100 al partidului național* a ratificat fuziunea partidului democrat cu partidul național, aprobând atitudinea parlamentarilor săi de-a nu participa nici la lucrările actualei sesiuni parlamentare.

— În schimb, *congresul dela Iași al partidului țărănesc* a hotărît să reintre în parlament, pentru a putea lupta cu și mai multă putere contra înfăptuirii proiectului de Constituție al partidului liberal. Pentru cazul, că acest proiect totuși se va depune, s'a hotărît nu numai părăsirea de nou a parlamentului „ilegal“, ci și depunerea mandatelor.

— Afirmative, acestei hotăriri este a se atribui faptul, că deși *mesagiul regal* vorbește de votarea cât mai „neîntârziată“ a noiei Constituții, proiectul ei n'a fost încă depus pe

biroul parlamentului, constituit deja după indicațiile guvernului, care i-a impus pe de-antregul conducerea din sesiunea trecută.

— In zilele de 17—19 Decembrie vor fi in Ardeal două alegeri parțiale. Una de senator la Alba-Iulia în locul lui Andreiu Barseanu și alta de deputat la Baia-mare în locul lui Take Ionescu. Pentru Alba Iulia partidul național a candidat pe Dr. Valer Moldovan din Turda, iar pentru Baia-mare pe pâr. Dr. Ioan Coltor din Blaj. Pentru locul din urmă s'a pus și candidatura dlui Teofil Dragoș, fost prefect liberal.

— Conferența de pace dela Lausanne merge destul de bine. Atât marea cât și mica Entente este până acum solidară, ceea ce înseamnă că pacea nu va fi turburată.

— Comitetul revoluționar din Grecia a judecat la moarte și executat la moment pe foștii prim-ministrii Gunaris și Protopapadakis, pe foștii miniștrii Stratos, Theotokis și Baltazis precum și pe comandantul suprem din Ionia Hadjianestis. Ca protest împotriva acestei executări guvernul britanic a rupt legăturile diplomatice cu Grecia și lucrul poate să aibă și alte urmări.

— Intre Grecia și Sârbia s'a încheiat de curând o convenție comercială, prin care Sârbia primește o zonă liberă în portul Salonic.

— Parlamentul englez a votat, și în a doua citire, Constituția statului liber irlandez, ratificând astfel pactul din anul trecut.

PRO DOMO.

Revizuiind cărțile administrației noastre, trebuie să constatăm, cu durere, că și până azi — în ultima lună a anului — se găsesc destui abonenți, cu deosebire în eparhia Orășii și a Gherlei, cari n'au plătit nimic pe anul acesta.

Li rugăm deci cu tot respectul să se achite, fiindcă altfel vom fi siliți să ne încassăm pretențiunea pe altă cale, iar dela 1 Ianuarie nu le vom mai credita foaia sub nici un cuvânt.

Redacția și Administrația „Unirii”.

Știri mărunte.

Personale. Pentru a participa la conferința episcopatului nostru, precum și la lucrările sesiunii parlamentare, pâr. mitropolit Vasile a plecat la începutul săptămânii trecute la București. Data întoarcerii nu este până acum cunoscută.

— Preavenieratul Ordinariat arhidiecezan a numit pentru inspectarea învățământului religios pe anul școlar 1922/3 pe următorii comisari consistoriali: Dr. Is. Marcu (prot. Blaj), Dr. A. Cheșianu (prot. Aiud și Arieș), Iacob Popa (prot. Arpaș și Sibiu), Dr. Ioan Bălan (prot. Alba Iulia și Roșia), Dr. V. Macaveiu (prot. Brașov, Ciuc, Giurgeu, Odorhei și Treiscaune), Dr. I. Sâmpăleanu (prot. Cojocna și Ludoș), Ștef. Roșian (prot. Cluj), Dr. E. Dăianu (prot. Almaș și Morlaca), Dr. Al. Rusu (prot. Sebeș, Cichindeal și vic. Făgărașului), Valer Suciu (prot. Bișu și Ernot), Dr. I. Coltor (prot. Turda și Indol), Io. Moldovan (prot. Dicioșanmărtin, Reghin și Fărăgău) Dr. A. Tătar (prot. Dârja, Murăș și Pogăceaua), Iuliu Maior (prot. Murăș-Uioara și Cătina) și Aug. Popa (prot. Ibașfalău și Mediaș).

— Acelaș a numit pe pâr. Ovidiu Br. Vlassa de paroh la Indol (prot. Indolului), pe pâr. Victor Socol de adm. parohial la Valea Jidanului (prot. Giurgeu), pe pâr. Ambrosiu Mera de adm. par. la Ceașul de câmpie (prot. Murăș), iar pe candidatul de preoție Victor Pop de vicar-econom al Seminarului teologic.

Concurs. P. V. Ordinariat arhidiecezan publică, cu terminul de 31 Dec. concurs la parohiile Habic (prot. Reghin), Așchileul-mare (prot. Dârgea) și Cerghisel (prot. Iernot).

O anchetă ministerială. In cauza cunoscutelor tulburări dela Ocoliş s'a dispus o anchetă din partea ministrului cultelor. Ea va fi condusă de d. Dr. M. Ienciu, inspector general, având lângă sine ca delegat al eparhiei gherlane pe pâr. canonic Dr. Petru Fabian. Ministerul internelor este reprezentat prin prefectul județului Satu-mare. — Asupra rezultatelor anchetei sperăm să putem da informații la timp, dar suntem siguri de pe acum, că ele nu pot fi decât în favorul bisericii noastre.

Locale. Măine, Duminică săptămânii a noua după Înălțarea sf. Cruci, va predica în catedrală pâr. Iuliu Maior profesor secundar, iar Luni, Intrarea în biserică, pâr. Dr. Alexandru Rusu, profesor al Academiei teologice.

— Ziua de 1 Decembrie, aniversarea adunării dela Alba-Iulia, a fost prăznuită din partea Blajului nostru cu pietatea și solemnitatea obișnuită. Cuvântul festiv l-a ținut de astădată prof. Ștefan Pop dela liceul de băieți.

— Serata literară a Reuniunii meserieșilor, din Sâmbăta trecută, a avut un program bineșor variat și ca cuprins și ca execuție. Lumea s'a depărtat totuși destul de mulțumită, fiindcă, trecând peste neajunsurile în chip firec inerente unor producții de diletanți, a înțeles, că mișcările de această natură trebuie încurajate, chiar și dacă nu ating înălțimea dorită. Ele denotă o seamă de preocupări literare și artistice, cari, în zilele noastre mai ales, trebuie promovate cu toată bunăvoința. De aceea ne bucurăm din inimă de această întâie serată și dorim ca ea să fie urmată încă de multe.

— Fostul notar public al Blajului d. L. Nánássy a fost numit de judecător la ocolul Beclean (jud. Solnoc-Dobâca). Locul lui e vorba să-l ia d. George Borșan, un fiu al Blajului.

Directoratul Instrucției din Cluj, împreună cu cele din Basarabia și Bucovina, s'au desființat pe ziua de 1 Ianuarie 1923. Funcționarii acestor directorate vor fi repartizați pe la directoratele regionale și în administrația centrală, iar membrii corpului didactic, detașați la directorate, vor fi rechemăți la posturile lor în învățământ.

„Prevederea socială”. O mare mișcare s'a pornit de curând sub acest nume din București spre a înfrâna specula nemaipomenită, care a ajuns un adevărat dezastru pentru populația nevoiașă a țării. Scopul urmărit e scăderea tuturor prețurilor după norme care să se apropie gradat de situația prețurilor din 1914... egale cu cel mult de 5 ori prețurile dela 1 Iulie 1914. — Gândul e bun și-i dorim toată izbânda, dar nu credem să poată fi realizat în curând. Pentru aceasta se mai cere pe lângă bunele intenții și altceva: cinstea profesională a comercianților. Și asta ne va lipsi încă multă, multă vreme.

Restituire în scaunul mărturisirii. Intr'o gazetă protestantă dela noi, care nu cunoaște taina spovedaniei, citim următoarea apologia a acestei sfinte taine: „Intr'o bancă din Aurillac (Franța) s'a descoperit înainte cu câțiva ani o lipsă de 100,000 franci. Cercetările poliției n'au dat nici un rezultat și suma se credea definitiv pierdută, când direcțiunea a primit deodată o scrisoare dela Paris. Vicarul bisericii sf. Magdalina trimitea într'ansa suma furată împreună cu interesele convenite, spunând (firește fără a descoperi pe făptuitor), că le-a primit în cursul unei mărturisiri sacramentale”.

O Biblie gigantică manuscrisă se găsește în Anglia. Ea are 1'57 în înălțime, 1'06 lățime, 0'25 m. grosime și când e deschisă ocupă un loc de 2'37 m. Ea are 175 file de carton și deține recordul dimensiunilor. Pentru legatul

ei în marochia roșu s'au folosit 12 piei mari de capră. Englezii vreau s'o plimbe acum în tot imperiul și în scopul acesta s'a construit un automobil special cu platformă; pe care se va așeza un pupitru potrivit pentru dimensiunile acestei Biblii gigantice.

† **Pâr. Leon Coșbuc**, parohul nostru din Leș (eparhia Gherlei), un frate al „poetului țărănimei”, s'a stins la 9 Noembrie c. în anul 74 al etății și 50 al preoției sale cinstite. Il deplâng numeroase rudenii. — Odihnească în pace!

† **Văd. Ana Ordace n. Fodor**, vrednica matroană a Blajului nostru, s'a stins la 26 Noembrie c. în anul 82 al etății. Dl Dr. Cornel Ordace și dna Eugenia prof. Nic. Pop deplâng într'ansa pe scumpa lor mamă. — Fie-i partea, cu dreptii!

† **Aurel Porușiu**, învățător în retragere din Ceanul deșert s'a stins la 20 Noembrie în anul 51 al etății. Redactorul nostru deplânge într'ansul pe vărul său. — Odihnească în pace!

Bibliografie.

Au apărut:

Pânea celor mici. Lugoj. Tipografia națională. 1922. Prețul?

O cărticică de vre-o 50 pagini, menită a fi de ajutor la pregătirea copiilor pentru prima împărțășanie. Intocmitorul (Dr. G. F.) ne spune, că conține „mult în puțin”. De acord, — cu adausul, că este prea mult și totuși prea puțin.

M. Sadoveanu, Amintirile căprarului Gheorghită. Ed. III. („Cartea Românească”). București 1922. Prețul Lei 20.

Almanahul revistei „Viața” pe anul 1923. Hălăucești (jud. Roman). 1922. Prețul 8 Lei.

Îngrijit de harnicii redactori ai revistei populare catolice „Viața”, „Almanahul” acesta ofere o lectură din cele mai bune pentru orice familie creștină. In partea calendaristică are numai calendarul gregorian și din această cauză nu se va răspândi poate și afară de eparhia de Iași, în măsura pe care o merită.

Mihail Lungianu, Sfârșituri. Povestiri și icoane din viața țărănească. (Ed. „Cartea Românească”). București 1922. Prețul Lei 16.

„Calendarul Gospodarilor” pe 1923. Intocmit de prof. I. Simionescu. Ed. „Cartea Românească”. București. 1922. Prețul Lei 7'50.

Are bucăți de citit deosebit de bine alese, împărțite după luni. Pentru fiecare lună are 10—12 pagini, în cari se cuprind articole „despre neam și țară”, „din nevoile omului”, „de citit la sărbători” (proză, cântece și snoave), „sfaturi și leacuri”, precum și povește „pentru gospodari și gospodine”. Răsfoindu-l, ai o adevărată plăcere, simțind pretutindeni mâna măiastră a celui ce l-a îngrijit cu atâta pricepere pentru gospodarii noștri.

I. C. Vissarion. Sub călcâi. Note și schițe din timpul Nemților. (Ed. „Cartea Românească”). București 1922. Prețul Lei 20.

Almanahul siarelor „Adevărul” și „Dimineața” pe anul 1923. București. 194. Prețul Lei 15.

Este o adevărată carte, un almanach lucrat după modelele apusene, în care intelectualul român găsește tot ce poate să caute într'o asemenea lucrare. Bucățile literare sunt semnate de colaboratorii obișnuiți ai „Adevărului” literar și artistic, iar întregul laudă gustul și priceperea dlui I. Teodoreacu, care și-a făcut o adevărată ambiție din alcătuirea lui.

Calendarele editurii W. Krafft pe anul 1923: „Amicul poporului” și „Calendarul săteanului” întocmite de N. Petra Petrescu. Sibiu 1922. Prețul?

Sunt calendare vechi („Amicul poporului”, este în anul al 63-lea) și probate, cari se desfac în cercul de cititori obișnuiți eu ele. Ca totdeauna ele sunt lucrate cu grijă, așa că e sigur, că editura nu va avea pagubă cu scoaterea lor.

„Echos d'Orient”. Anul XXV Nr. 126. Paris—Constantinopol (Kadi-Keui). Pe an 17 franci fr.

„Viața”. Revista catolică pentru popor. An. VIII Nr. 11 (Noembrie). Hălăucești. Prețul 2 Lei. — Pe an 20 Lei.

„Lamura”. Revistă de cultură generală
An III. Nr. 12. București (str. Calinderu 10).
Prețul 5 Lei.

„Revista vremii”. Politică, literară și e-
conomică. An. II Nr. 23 (26 Noemvrie). Bucu-
rești. Prețul 4 Lei.

„Cosinaeană”. Revistă ilustrată bilunară.
An. VI Nr. 22. Cluj. Pe an 100 Lei.

Telefonul „Unirii”.

F. Obreja. Vă mulțumim pentru informațiile date
și Vă rugăm să ne socotiți între cei mai buni și mai sta-
tornici prietini ai cauzei sfinte pentru care luptați. Coloa-
nele noastre Vă stau deci deschise oricând, fiindcă ne
dăm seama, în cea mai deplină măsură, că sprijinind
Congregația de surori, lucrăm pentru cauza bisericii.

„Biserica și Școala”. Arad. Puteți fi deplin în-
credințați, că nu apărăm decât cauze drepte și de aceea
Vă rugăm să ne trimiteți și nouă câte un exemplar din
broșurile »pline de otrăvă și de ofențe la adresa bise-
ricii ortodoxe«, cu cari »agenții episcopiei gr.-catolice din
Lugoj« au inundat, după cum spuneți, parohiile DVoa-
stră. Am vrea să cunoaștem și noi aceste »lucruri ruși-
noase și condamnable« pentru a vedea dacă ele se pot
scuza, ori nu. La tot cazul, să ne trimiteți nouă primele
broșuri pe cari veți reuși să puneți mâna și numai
dacă nu veți fi mulțumiți cu verdictul nostru, să apelați
pe urmă la guvern și . . . la d. Iorga.

M. Lugoj, Diui Octavian Tănăsescu, care în »Ga-
zeta Lugojului« (Nr. 13) scrie, că »nu papalității, ci
unor împrejurări providențiale pentru cauza românească«
(interesului lui Iosif II și revoluției lui Horia) se dato-
rește, că »școlile din Blaj au ajuns focare de cultură na-
țională«, să-i puneți numai următoarea întrebare: Cum s'a
făcut, că Sibiul și greco-orientalii lui, cari tot așa de
mult au fost ajutați de acest împărat (o spune e. Tănă-
sescu!) nu se pot totuși mândri cu astfel de »focare ale
culturii naționale«?

D. Târșolt. Orfejinatul este, dupăcum știți, al in-
tregii provincii, și astfel nu-i eschisă să puteți obține
vre-un loc și pentru copiii săraci dar isteți, de cari ne
scrieți. Lucrul ar trebui aranjat cu propriul Ordinariat.
Ar mai fi apoi, de cumva n'aveți alta pe acolo mai a-
proape, școala de arte și meserii dela Cluj. — Abona-
mentul pe 1922 primit.

D. Gherța-mică. Pe anul 1922 restăți cu întreg a-
bonamentul: 50 Lei.

M. Hurem. Până la finea anului 1922 mai restăți
cu 90 Lei.

Văpsitorie și curățire chimică
VĂPSITORIE
de vulpi și blănuri
la
„Kristály”,
CLUJ.

Expediția prin poștă. — Ambalajul gratuit.

În Blaj e reprezentat prin

Traian Novac,
comerciant.

Lloyd 575—26—50

Cazane de fier rachiou

căldări de spălat, văpsit
:- și de tăbăcărie :-

În condițiunile celea mai favorabile
se găsesc la

FRAȚII PAULINI,

Fabrică de articole de aramă în AIUD.

Se priătește: Inzestrarea, aranjarea și re-
pararea fabricelor de spirt și de chimicale.

Fabricăm stropitoare de vii și părți constructoare
d metoda „Austrio și Wermoral”.

(16) 13—25

Cantor diplomat se află la
parohia unită din Satu nou de jos p. Baia-
mare (jud. Satu mare): Ștefan Murășan.

(34) 3—4

„Patria”, Bancă pentru Credit, Comerț și Industrie s. a. Blaj.

PROSPECT DE EMISIUNE.

În conformitate cu hotărârea adunării gen. extraordinare a societății »Patria«,
Bancă pentru Credit, Comerț și Industrie s. a. în Blaj, ținută la 12 Noemvrie 1922,
se face o nouă emisiune de 18,000 bucăți acții a 500 Lei valoare nominală, spo-
rindu-se astfel capitalul societar dela Lei 3,000.000 la 12,000.000 Lei.

Deocamdată se emit 6000 bucăți acții a 500 Lei valoare nominală.

Restul de 12,000 buc. acții se vor emite după vărsarea integrală a acțiilor
amintite mai sus în condițiunile, terminele și intervalele, ce le va determina și găsi
necesare Consiliul de administrație.

Acțiunile din prezenta emisiune se pot subscrie între 15 Nov. și 15 Dec.
1922 inclusiv, la sediul băncii în Blaj, la filiala sa în Teiuș, precum și la »Albina«
— centrala în Sibiu și filiala în Cluj, pe lângă prezentarea acțiunilor vechi și în
proporție de: o acție nouă, după fiecare acție veche.

Cursul de emisiune a unei acții noi, pentru vechii acționari este de Lei
575 — din cari Lei 500 trec la capital și Lei 75 ca primă la fondul de rezervă.
Din suma aceasta se varsă la subscriere Lei 100 la capital și prima de Lei 75 la
fondul de rezervă, restul de Lei 400 se va vărsa în ratele următoare:

Lei 100 până la 1 Martie 1923.

» » » » 1 Mai »
» » » » 1 Iulie »
» » » » 1 Octomvrie »

Acționarii vechi, cari doresc să subscrie mai multe acții, decât le compete
după acțiile vechi ce le posed, pot să subscrie cu cursul de Lei 625. — (Lei 500
capital și Lei 125 fond de rezervă), rezervându-și însă Consiliul de Administrație
dreptul de a le repartiza.

Neacționarii pot să subscrie cu cursul de Lei 775 — (Lei 500 capital și
Lei 275 fond de rezervă).

Pentru ratele vărsate se garantează pentru anul 1923 o dobândă egală cu
dividenda ce se va stabili pentru anul 1923, având acțiile noi drept la dividenda
integrală pe anul 1924 și drept de vot la adunarea generală din 1924.

Față de acționarii, cari nu vor efectua vărsămintele la timp, se vor observa
dispozițiile art. 8 din statute.

Neexercitarea în termenul indicat a dreptului de subscriere, pe lângă pre-
sentarea acțiilor și neefectuarea primului vărsământ, deodată cu subscrierea și pre-
sentarea acțiilor vechi, atrage pierderea dreptului de opțiune și subscriere, rămânând,
ca Consiliul de Administrație să hotărască asupra distribuirii acțiunilor nesubscrise.

Blaj, la 13 Noemvrie 1922.

(39) 3—3.

CONSILIUL de ADMINISTRAȚIE.

Banca Centrală

Pentru industrie și comerț soc. anonimă Cluj.

Secția Cereale.

Cumpără tot solul de cereale, păstăioase și
săminte agricole (în special seminte de trifoi și luteră) în orice cantitate,

oferind cele mai urcate prețuri de zi.

Ofertele cu mostre să se adreseze

BANCA CENTRALĂ

pentru industrie și comerț s. a.

Secția Cereale

CLUJ.

Strada Regina Maria Nr. 1.

Telegrame: Centrala Cereale.

Telefon: 329.

(31) 5—9